

Profesjonsfaglig innflytelse på arbeidsplassen

- tillitsvalgtes rolle

Utdanningsforbundet Møre og Romsdal, 22. november 2023
Arnhild Bie-Drivdal

Handlingsrom for profesjonsfaglig partssamarbeid i barnehage og skole

- Fagforeninger for profesjonsutøvere representerer medlemmene som arbeidstakere og som profesjonsutøvere
- Tillitsvalgte ivaretar medlemmenes interesser knyttet til arbeidsvilkår og profesjonsfaglige spørsmål
- Ledere og tillitsvalgte tilhører samme profesjonsfellesskap og kan sammen realisere et profesjonsfaglig partssamarbeid
- Politikere, forskere og lærerne selv ønsker at profesjonen skal ta et større ansvar for utviklingsarbeidet i barnehage og skole

Om doktorgradsavhandlingen

Sammenligning av organisasjoner med ulik grad av profesjonsorientering:

- Legeforeningen
- Utdanningsforbundet
- Fagforbundet

Analyse av:

- Fagforeningenes dokumenter
- Intervju med arbeidsplassstillitsvalgte

Article

Public sector unions' ideas about employee-driven development: Restricted conceptualization of representative participation in workplaces

Arnhild Bie-Drivdal^{1b}
OsloMet – Oslo Metropolitan University, Norway

Abstract
This article explores unions' ideas about representative participation in the Norwegian public sector, using

EID

Economic and Industrial Democracy
1–21
© The Author(s) 2018
Article reuse guidelines:
sagepub.com/journals-permissions
DOI: 10.1177/0950080418814929
http://ejd.sagepub.com/home/eid

Tidsskrift for samfunnsforskning
VITENSKAPELIG PUBLIKASJON

UNIVERSITETSPUBLIKAT
Årgang 60, nr. 3, 2019, s. 328–349
ISSN online 1504-291X
https://doi.org/10.18261/issn.1504-291X-2019

Tillitsvalgte oppfatninger om egen rolle i faglig utviklingsarbeid

En studie av rolleforståelse blant arbeidsplassstillitsvalgte i offentlig sektor

Union representatives' perceptions of their own role in professional development work
A study of role construction among workplace-elected representatives in the Norwegian public sector

Arnhild Bie-Drivdal
Ph.D.-stipendiat, Senter for profesjonsforskning, OsloMet – Oslo Metropolitan University, Norway

Nordic journal of working life studies Volume 10 | Number 4 | December 2020

Unions' Conceptualizations of Members' Professional Interests and Influence in the Workplace

Arnhild Bie-Drivdal¹
PhD Research Fellow, OsloMet – Oslo Metropolitan University, Centre for Professional Studies, Norway

ABSTRACT

The role of unions as agents of professional knowledge is seldom addressed in research on professional life relations. This article investigates how unions with different degrees of professional orientation conceptualize members' interests and influence in the workplace. Two unions of professional workers in the Norwegian public sector are compared. The data consist of speeches, and interviews with 12 workplace representatives. A 'union logic' and a 'profession logic' are developed and applied as analytical ideal types, and the unions' positions and combinations of these institutional logics are analyzed. The article identifies differences between the unions and interesting differences between the unions' logics. Further, a distinct hybrid logic is identified as a 'union of professionals logic'. The influence and the agency of elected representatives as key aspects. Introducing the study of professions, the article contributes to a reconceptualization of professional life within the Nordic model – and beyond.

KEYWORDS

Elected representatives / employee participation / institutional logics / professional influence / unions

OSLOMET

Fagorganisering som strategi for profesjonsfaglig innflytelse på arbeidsplassen

En analyse av hvordan fagforeninger i offentlig sektor konseptualiserer arbeidsplassstillitsvalgte rolle i faglig utviklingsarbeid

Arnhild Bie-Drivdal

OsloMet Avhandling 2021 nr 38

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

Tre begrunnelser for avhandlingen

Det er et gap mellom studier av arbeidslivsrelasjoner og studier av profesjoner

Det er ulike oppfatninger om den norske arbeidslivsmodellen i privat og offentlig sektor

Det er forsket lite på fagforeningenes egne idéer og bruk av tilgjengelige handlingsrom

Noen sentrale funn

- Fagforeningene begrepsfester smale tillitsvalgtroller med liten betydning for faglig utvikling på arbeidsplassene
- Ulik oppfatning av den doble rollen sentralt og lokalt i fagforeningene
- De arbeidsplassstillitsvalgte opplever i liten grad strukturer og forventninger som muliggjør en mer faglig rolle
- Mye er likt på tvers av de tre undersøkte fagforeningene
- Forskjellene peker i retning av at profesjon har betydning
- Tillitsvalgte kan bidra til å utfordre eller opprettholde etablerte strukturer og praksiser

(...) når jeg reklamerer for Utdanningsforbundet, når jeg sier at dere må melde dere inn i Utdanningsforbundet og ikke i en av de andre organisasjonene, så handler det om at vi er en organisasjon som er på ballen når det gjelder profesjonsutvikling, og vi har talspersoner inn både mot det politiske og mot departementet. Og vi har innflytelse på kommunenivå og fylkesnivå og alle steder, ikke sant. Og da sier jeg 'vil du være med i en organisasjon som jobber med å forbedre profesjonen vår, eller vil du være med i en organisasjon som gir deg gunstig forsikring og... Ikke sant, også føler jeg at på lokalt så er jeg jo ikke der, at jeg er med noe særlig på det med profesjonsutvikling, eller at vi som klubben drøfter mye profesjonssaker.

Tillitsvalgt Utdanningsforbundet

Hovedavtalene

«De sentrale parter har inngått Hovedavtalen for å skape et best mulig samarbeidsgrunnlag mellom partene **på alle nivåer**. Hovedavtalen skal være et virkemiddel for å sikre og legge til rette for gode prosesser mellom partene og for en positiv **utvikling av kvalitativt gode tjenester**.»

«Hovedavtalen skal gjennom ordningen med tillitsvalgte gi arbeidstakerne reell innflytelse på **hvordan arbeidsplassen skal organiseres, og hvordan arbeidsmetodene skal utvikles**.»

(Hovedavtalen KS, 2022, s. 8)

«Den **erfaring og innsikt som de ansatte** har, skal gjennom samarbeid mellom arbeidstaker og arbeidsgiver komme til nytte for både virksomheten og den enkelte arbeidstaker.»

(Hovedavtalen PBL, 2022).

Partssamarbeid for profesjonsutvikling

**Ledelse og tillitsvalgte
sammen om den gode utdanningsledelse**

Et fellesprosjekt fra KS og Utdanningsforbundet

Startside > Nyheter > Kunnskapsministeren: - Skal gi lærerne tillit

Ekspertgruppa om lærerrollen
OM LÆRERROLLEN
Et kunnskapsgrunnlag

Hurdalsplattformer

FOR EN REGJERING UTGÅTT FRA
ARBEIDERPARTIET OG SENTERPARTIET

Tekst Embret Tang
Rognerød
Publisert 07.11.20

Legg til i snar

Rapport

Fagfornyelsen, profesjonsfellesskap og partssamarbeid

Forfattere:

Lisbeth Øyum, Siw Olsen Fjortoft, Mari-Ann Letnes,
Thomas Dahl og Joakim Caspersen

Rapportnummer:

2022:00963

Oppdragsgivere:

KS og Utdanningsforbundet

Kunnskapsdepartementet

NOU

Norges offentlige utredninger 2023: 1

Kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling i skolen

Et kunnskapsgrunnlag

NOU

Norges offentlige utredninger 2022: 1

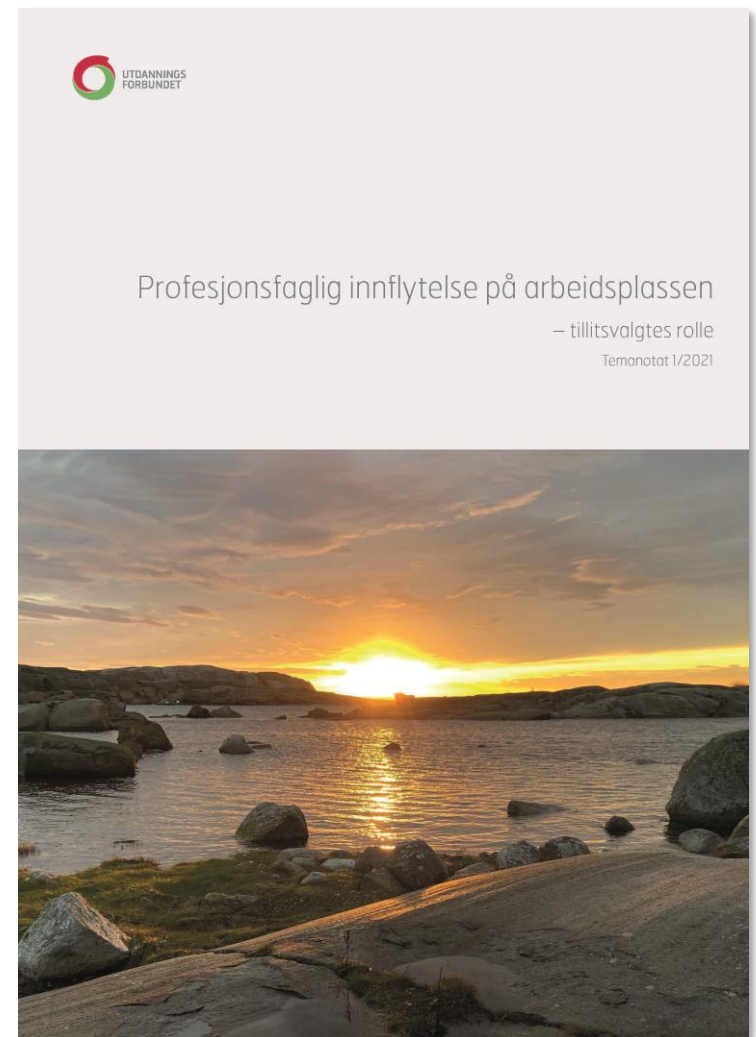
Med videre betydning

Et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling
i barnehage og skole

Hvordan kan arbeidsplassstillitsvalgte i skoler og barnehager bidra til profesjonalisering innenfra?

Mulig på grunn av profesjonsfagforeningers særpreg

- Medlemmer er både arbeidstakere og profesjonsutøvere
- Forener fagorganisering og profesjonsorganisering
- Demokratiske virkemidler kan fremme profesjonelle verdier
- Forvalter maktressurser knyttet til fagkunnskap og fellesskap
- Tillitsvalgte kan bidra til å sikre profesjonell innflytelse og autonomi

Faglig representasjon kan ta ulike former

Den tillitsvalgte kan:

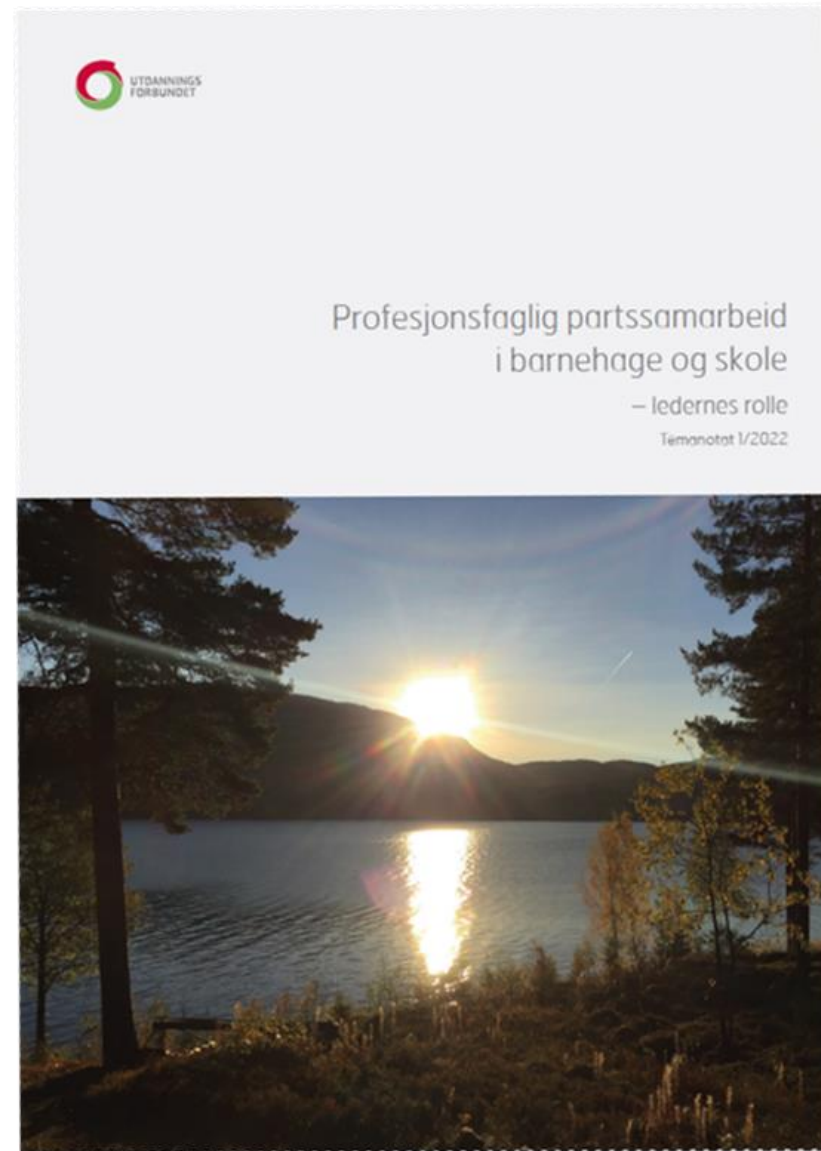
- legge til rette for **individuell profesjonsfaglig innflytelse**, for eksempel ved å sikre involvering av relevante fagspesialister i beslutningsprosesser,
- legge til rette for **kollektiv profesjonsfaglig innflytelse**, for eksempel ved at de initierer eller fasiliterer diskusjoner knyttet til profesjonsfaglig utvikling på arbeidsplassen eller
- fremme profesjonelle interesser gjennom **representativ profesjonsfaglig innflytelse**, ved at de fyller rollen som talsperson for profesjonsfellesskapet.

(Bie-Drivdal, 2021, s. 68)

Hva kan ledere gjøre?

- Signalisere at tillitsvalgte er viktige sparringspartnere
- Involvere tillitsvalgte i plangrupper eller på andre arenaer der utviklingsarbeid blir diskutert
- Bringe profesjonsfaglige spørsmål inn i medbestemmelsesmøter
- Legge til rette for klubbmøter
- Delta på klubbmøter når temaet er organisasjons- og profesjonsutvikling
- Samarbeide med tillitsvalgte om å utvikle virkemidlene for profesjonsfaglig innflytelse

Situasjonen nå og veien videre

- Stor variasjon internt i Utdanningsforbundet
 - HTV/lokallag/fylkeslag er viktige for å styrke ATV's faglige innflytelse
 - Ledere må ha kunnskap om profesjonsfaglig partssamarbeid
 - En faglig ATV-rolle må forankres i klubben og støttes av HTV/lokallag
 - Det representative må ikke fortrenge det kollektive
 - Vesentlige forskjeller mellom ulike medlemsgrupper i disse spørsmålene
-
- Erfaringsdeling og skolering er viktig!
 - Språk er viktig!

Kort oppsummert

- Partssamarbeidet kan videreutvikles
- Det er handlingsrom i utdanningssektoren
- Ledere og tillitsvalgte på alle nivå må samarbeide om å endre praksis
- Begrepene vi bruker har betydning for hvilke idèer og muligheter som etableres

